

**แผนพัฒนาการศึกษา
จังหวัดชายแดนภาคใต้**

กระทรวงศึกษาธิการ

379.593 กระทรวงศึกษาธิการ
ส691ผ แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้
กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548
16 หน้า
ISBN 974-650-689-7
1. การศึกษา-จังหวัดชายแดนภาคใต้ 2. ชื่อเรื่อง

แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้

สิ่งพิมพ์ สกศ.

อันดับที่ 6/2549

เวลาที่พิมพ์

พฤศจิกายน 2548

จัดพิมพ์เผยแพร่

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

ถนนสุขุขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทร. 0-2668-7123

โทรสาร 0-2699-7736

Web site : <http://www.onec.go.th>

พิมพ์ที่

บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด

90/6 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 34/1

ถนนจรัญสนิทวงศ์ แขวงอรุณอมรินทร์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700

โทร. 0-2424-3249, 0-2424-3252

โทรสาร 0-2424-3249

ออกแบบปก

สำนักผู้ตรวจราชการ ประจำเขตตรวจราชการที่ 12

คำนำ

การจัดการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการบูรณาการการศึกษาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต อัตลักษณ์ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และความต้องการของท้องถิ่น โดยเชื่อมโยงกับหลักศาสนา วิชาสามัญและวิชาชีพ หลักการดังกล่าว ได้นำมาใช้เป็นฐานความคิดหลักในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้มาอย่างต่อเนื่อง

ในขณะที่ผมทำหน้าที่เป็นรองนายกรัฐมนตรีที่กำกับกระทรวงศึกษาธิการ ผมได้มีโอกาสหารือกับรัฐมนตรีและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการทุกท่านเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งได้ร่วมพิจารณาแผนยุทธศาสตร์ด้วย เมื่อเข้ามารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ผมได้รับข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์จากนายกรัฐมนตรี คณะกรรมการนโยบายเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กลสชต.) ตลอดจนประชาชนและผู้นำศาสนาในพื้นที่ ดังนั้น เพื่อความเป็นเอกภาพ ความต่อเนื่องของนโยบายและมาตรการ ผมจึงให้มีการจัดประชุมเพื่อบูรณาการนโยบาย มาตรการ แผนงานที่ดำเนินการอยู่แล้วบางส่วน

และปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปแล้ว ให้จัดพิมพ์เป็นเอกสารเผยแพร่แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นคู่มือดำเนินการกำกับติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบและเข้าใจ

ผมเชื่อมั่นอย่างยิ่งว่า ด้วยความร่วมมือ ความเข้าใจ ร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งส่วนกลางและพื้นที่ จะทำให้การผลักดันให้การพัฒนาการศึกษาของเด็ก เยาวชน และประชาชน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความรวดเร็ว เกิดผลต่อการพัฒนา คุณภาพชีวิตและส่งเสริมความรู้คู่คุณธรรม ตลอดจนสามารถ เสริมสร้างความรัก ความสามัคคี และการอยู่ร่วมกันอย่าง สันติสุขของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้สืบไป

นายจาตุรนต์ ฉายแสง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	3
1. สถานการณ์ปัจจุบัน	7
2. ยุทธศาสตร์ในการพัฒนา	8
3. แนวทางการดำเนินงาน	9
4. เป้าหมาย	10
5. มาตรการดำเนินงาน	10
6. เงื่อนไขความสำเร็จ	16

แผนพัฒนาการศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้

1. สถานการณ์ปัจจุบัน

การจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีรูปแบบที่หลากหลาย มีการจัดในสถานศึกษาหลายประเภท ได้แก่ โรงเรียนของรัฐบาล โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มาตรา 15 (1) และมาตรา 15 (2) สถาบันศึกษาปอเนาะ ศูนย์ฝึกอบรมจริยธรรมและศาสนาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) โรงเรียนปริยัติธรรม สำนักศาสนศึกษา สำนักเรียน และศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ซึ่งมีผู้ได้รับบริการการศึกษาในระบบโรงเรียนทุกสังกัด จำนวนกว่า 500,000 คน และผู้รับบริการศึกษานอกระบบโรงเรียน อีกประมาณ 500,000 คน

ด้วยรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลายดังกล่าว หลายด้านยังคงมีความซ้ำซ้อน กระบวนการจัดการศึกษาบางด้าน ขาดประสิทธิภาพ มีการออกกลางคัน ขาดความยืดหยุ่น ขาดความเชื่อมโยง และไม่สามารถเทียบโอนระหว่างกันได้ เช่น หลักสูตรอิสลามศึกษา ซึ่งทำให้ผู้เรียนต้องเรียนซ้ำ เสียเวลา บางส่วนไม่ได้เรียนด้านวิชาที่เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ รูปแบบการจัดการศึกษาในโรงเรียนของรัฐไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิต และความต้องการของประชาชน ทำให้โรงเรียนของรัฐไม่เป็นที่นิยมของประชาชนในท้องถิ่น และยังส่งผลให้เด็กไทยพุทธและมุสลิม บางส่วนขาดการเรียนรู้ร่วมกัน

2. ยุทธศาสตร์ในการพัฒนา

การจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องยึดหลักการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับวิถีชีวิต อัตลักษณ์ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความต้องการของท้องถิ่นและประชาชนที่มีลักษณะเฉพาะบนพื้นฐานของหลักศาสนา ที่เชื่อมโยงหลักการทางศาสนาเข้ากับวิชาสามัญและวิชาชีพ ที่ยึดผู้เรียนและประชาชนเป็นศูนย์กลาง โดยให้มีการบริหารจัดการในลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากพื้นที่อื่น

3. แนวทางการดำเนินงาน

มุ่งพัฒนาสถานศึกษาของรัฐให้มีมาตรฐานคุณภาพสูง และพอเพียงต่อการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนนิยมเข้ามาเรียนมากขึ้น เน้นการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมศักยภาพและความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ให้มีการเรียนรู้วิชาศาสนา วิชาอาชีพ และวิชาสามัญอย่างสมดุล พัฒนาการเรียนการสอน ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษามลายู ทั้งมลายู ท้องถิ่นที่ใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนและภาษามลายูกลาง รวมทั้งการสอนประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นที่ถูกต้อง

ส่งเสริมสนับสนุนการปรับปรุงซ่อมแซมสถานศึกษา ทั้งรัฐและเอกชนให้อยู่ในสภาพดี มีบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างแท้จริง ให้มีการประเมินผู้เรียน ทั้งด้านวิชา ความรู้และจิตพิสัย ทั้งส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียน จนสำเร็จการศึกษาตามศักยภาพและความต้องการ ลดอัตราการ ออกลูกกลางคัน และส่งเสริมการศึกษาต่ออย่างกว้างขวาง โดยกำหนด ให้มีการจัดระบบการแนะแนว การเทียบโอน เทียบประสบการณ์ ให้ผู้เรียน ทั้งสายสามัญ และวิชาศาสนา และให้มีการเทียบโอน ระหว่างสามัญและศาสนา เพื่อเปิดโอกาสผู้เรียนที่มีความ ต้องการทุกคนได้เรียนจนสำเร็จปริญญาตรี และสามารถ ประกอบอาชีพได้ ส่งเสริมให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ในพื้นที่จังหวัดชายแดนมีโอกาสเข้าปฏิบัติงานราชการมากขึ้น

4. เป้าหมาย

เพื่อพัฒนาการศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และความต้องการของผู้เรียน ประชาชน และให้การศึกษา มีบทบาทในการเสริมสร้างสันติสุข ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

5. มาตรการดำเนินงาน

เพื่อให้มีรูปแบบและวิธีการดำเนินงานในการแก้ปัญหาทางการศึกษาที่ชัดเจน มีประสิทธิภาพ ให้เกิดความเข้าใจร่วมกันของผู้ปฏิบัติและผู้เกี่ยวข้อง ได้กำหนดมาตรการดำเนินงานดังต่อไปนี้

5.1 การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน

5.1.1 ปรับหลักสูตรในสถานศึกษาทุกประเภท ทุกสังกัดให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนทั้งไทยพุทธและมุสลิม ในระดับการศึกษาภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.1.2 ปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนของสถานศึกษา ทั้งด้านวิชาศาสนา ภาษาไทย ประวัติศาสตร์ ท้องถิ่น และภาษาต่างประเทศที่สำคัญๆ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษามลายูกลาง และมลายูท้องถิ่น เป็นต้น

5.1.3 เร่งการใช้หลักสูตรบูรณาการและการเทียบโอน การเรียนวิชาศาสนาและวิชาสามัญทุกรูปแบบทั้งระบบ

5.1.4 ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนสองภาษา (ไทย-มลายูถิ่น) ในโรงเรียนประถมศึกษา โดยจัดทำหลักสูตร สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับท้องถิ่น

5.1.5 ดำเนินการเทียบคุณวุฒิทางการศึกษา สำหรับ ผู้สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศที่ยังตกค้าง ให้สามารถใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในประเทศ หรือเป็นคุณวุฒิเพื่อเข้าทำงานได้ และส่งเสริมให้ได้ใช้ศักยภาพในการประกอบอาชีพ และพัฒนาท้องถิ่น

5.1.6 ส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการศึกษา ต่อในระดับอุดมศึกษา

5.2 การพัฒนาสถานศึกษาของรัฐ

5.2.1 เร่งพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนที่มีชื่อเสียงในอดีตให้มีการพัฒนาคุณภาพอย่างรวดเร็ว

5.2.2 ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในสถานศึกษาของรัฐทุกระดับให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

5.2.3 เปิดโอกาสให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และผู้สอนศาสนาที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับเข้ามาเป็นผู้สอนในสถานศึกษาของรัฐ

5.2.4 จัดตั้งและพัฒนาสถานศึกษาในรูปแบบพิเศษ ทั้งโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ เพื่อรองรับเด็กกำพร้า เด็กยากจน

และเด็กด้อยโอกาส โรงเรียนวิทยาศาสตร์ สำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถด้านวิทยาศาสตร์ใน 3 จังหวัด และจังหวัดสงขลา เขตพื้นที่การศึกษาที่ 3

5.2.5 ส่งเสริมให้สถานศึกษาของรัฐร่วมมือกับชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิด เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวพระบรมราโชวาท “เข้าใจ เข้าถึงและพัฒนา”

5.3 การพัฒนาสถานศึกษาเอกชน

5.3.1 เปิดโอกาสให้มีการสอนศาสนาในโรงเรียน เอกชนประเภทสามัญ ให้มีมาตรฐานเดียวกับโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลาม

5.3.2 พัฒนากิจกรรมมูลนิธิ กรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มาตรา 15 (1) เพื่อเพิ่มคุณภาพนักเรียนและสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องทั้งด้านศาสนา และประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

5.3.3 ส่งเสริมการสอนวิชาสามัญและอาชีพแบบ ครบวงจร ทั้งด้านการผลิต การตลาด และการเข้าถึงแหล่งทุนใน โรงเรียนเอกชน มาตรา 15 (2) ที่สอนศาสนาเพียงอย่างเดียว และ สถานศึกษาปอเนาะ โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาเอกชน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน และสถาบันอาชีวศึกษาในพื้นที่

5.3.4 เพิ่มระบบการนิเทศโรงเรียนเอกชนให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.3.5 ส่งเสริม สนับสนุนการสอนศาสนาอิสลามขั้นพื้นฐาน (พญาครูอื่น) ในศูนย์การศึกษาศาสนาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) โดยเปิดโอกาสให้ผู้นำศาสนา ผู้ทรงคุณวุฒิทางศาสนาในพื้นที่มีส่วนร่วม ในการบริหารหลักสูตรจัดทำหนังสือเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

5.4 การพัฒนาอาชีพและการศึกษานอกโรงเรียน

5.4.1 จัดการศึกษานอกโรงเรียนให้กับผู้ไม่จบการศึกษาภาคบังคับ และการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี

5.4.2 จัดการศึกษา อบรม เพื่อยกระดับการศึกษาของวัยแรงงาน โดยร่วมมือกับภาคีเครือข่าย

5.4.3 จัดเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ให้กับประชาชนเพื่อการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ

5.4.4 จัดสอนภาษามลายูท้องถิ่นให้กับข้าราชการทหาร ตำรวจ และประชาชนทั่วไป

5.4.5 จัดหลักสูตรวิชาชีพ และการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ทั้งในด้านการผลิตอาหารฮาลาล การพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ การสนับสนุนธุรกิจขนาดย่อมและอื่นๆ

5.5 การพัฒนาอุดมศึกษา

5.5.1 ยกฐานะมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีเป็นมหาวิทยาลัยเอกเทศ และยกระดับวิทยาลัยอิสลามให้เป็นสถาบันนานาชาติ

5.5.2 พัฒนาศักยภาพของมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ และเร่งเปิดสอนคณะอิสลามศึกษา และสาขาที่เป็นวิทยาการสมัยใหม่ของโลกมุสลิม โดยร่วมมือกับมหาวิทยาลัยอัล - ฮัสอ์ร ประเทศอียิปต์

5.5.3 สร้างความเข้มแข็ง และเร่งขยายเป้าหมายการรับนักศึกษาของวิทยาลัยชุมชน

5.5.4 ส่งเสริมมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาให้มีบทบาทในการพัฒนาบุคลากรให้สถานศึกษาของรัฐและเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพ

5.5.5 ส่งเสริมการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

5.5.6 ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการการศึกษาสงฆ์ในระดับอุดมศึกษาให้มีความเข้มแข็ง สามารถผลิตบัณฑิตทางพระพุทธศาสนาในท้องถิ่นและพื้นที่ใกล้เคียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.6 การสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร

5.6.1 เลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ข้าราชการผู้ปฏิบัติงาน โดยเพิ่มโควตาพิเศษอีกร้อยละ 1

5.6.2 เพิ่มมาตรการดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของบุคลากรโดยร่วมมือกับหน่วยงานด้านความมั่นคงและชุมชนอย่างใกล้ชิด

5.6.3 จัดทำหลักเกณฑ์ มาตรการจูงใจและเงื่อนไขในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางอาชีพของบุคลากรด้านการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

5.7 การปรับโครงสร้างระบบบริหารการจัดการศึกษาให้เป็นเอกภาพ

5.7.1 จัดตั้งกลไก และโครงสร้างพิเศษด้านการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยจัดให้สำนักผู้ตรวจราชการ เขตตรวจราชการที่ 12 (จังหวัดยะลา) เป็นศูนย์ประสานงานในลักษณะที่เป็นกระทรวงศึกษาธิการส่วนหน้า ภายใต้การกำกับของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

5.7.2 สร้างความเข้มแข็งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการดูแลโรงเรียนเอกชนทุกแห่ง โดยกำหนดให้มีรองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ด้านการศึกษาเอกชน และกลุ่มงานการศึกษาเอกชนดูแลรับผิดชอบเป็นการเฉพาะ

5.7.3 พัฒนาระบบข้อมูลการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีประสิทธิภาพ

5.7.4 พัฒนาระบบการติดตาม ประเมินผล และการรายงานที่เข้มแข็ง

5.7.5 พัฒนาระบบข้อมูลบุคลากรในพื้นที่ที่เดินทางไปศึกษาต่างประเทศและส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นตามความรู้ ความสามารถ

6. เงื่อนไขความสำเร็จ

6.1 ต้องระดมทรัพยากรทุกภาคส่วนในกระทรวงศึกษาธิการ

6.2 ต้องร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับฝ่ายความมั่นคง และชุมชน

6.3 ต้องดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง